

DECIZIA nr. 798 din 3 decembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei "precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv", cuprinsă în [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#) privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a [Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă](#)

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 171 din 2 martie 2020**

Data intrării în vigoare 02-03-2020

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Irina Loredana Gulie	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 500.000 lei inclusiv”, cuprinsă în [art. 483 alin. \(2\) din Codul de procedură civilă](#), excepție ridicată de Maria Popovici, prin mandatar Ioan Bracon, în Dosarul nr. 40.583/245/2014* al Curții de Apel Iași - Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.272D/2018.
2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.
3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă, invocând în acest sens [Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017](#).

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Decizia civilă nr. 350 din 20 iunie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 40.583/245/2014*, Curtea de Apel Iași - Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor [art. 483 alin. \(2\) din Codul de procedură civilă](#), cu referire la sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 500.000 lei inclusiv”. Excepția a fost invocată de Maria Popovici, prin mandatar Ioan Bracon, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri în constatarea nulității unui act juridic.
5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că este neconstituțională suprimarea căii de atac a recursului, în cererile evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv, o asemenea prevedere legală contravenind principiului constituțional al demnității umane, reglementat prin [art. 1 din Legea fundamentală](#), precum și accesului liber la justiție, fără ca această îngrădire să fie necesară sau proporțională cu scopul urmărit.
6. Curtea de Apel Iași - Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că în speță nu sunt incidente efectele [Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017](#), în temeiul [art. 29 alin. \(3\) din Legea nr. 47/1992](#), dat fiind faptul că prin [Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018](#), pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a statuat că efectele [Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017](#) se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, Partea I, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017).
7. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.
8. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile [Constituției](#), precum și [Legea nr. 47/1992, republicată](#), reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor [art. 146 lit. d\) din Constituție](#), precum și ale [art. 1 alin. \(2\)](#), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierea de sesizare, îl reprezintă dispozițiile [art. 483 alin. \(2\) din Codul de procedură civilă](#), cu referire la sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 500.000 lei inclusiv”. Curtea reține că, potrivit [art. XVIII alin. \(1\) din Legea nr. 2/2013](#), cu modificările și completările ulterioare, dispozițiile [art. 483 alin. \(2\) din Codul de procedură civilă](#) se aplică proceselor pornite începând cu data de 1 ianuarie 2019. Având în vedere că în cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 483 alin. \(2\) din Codul de procedură civilă](#) procesul a fost început anterior acestei date, în cauză se aplică dispozițiile [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#). Prin urmare, obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinsă în [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#), potrivit căruia: „În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data de 31 decembrie 2018 inclusiv nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la [art. 94 pct. 1 lit. a\)-i\) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată](#), în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv. (...) De asemenea, în aceste procese nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.”

11. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în [art. 1 - Statul român](#), [art. 16 alin. \(1\) și \(2\)](#) referitoare la egalitatea în drepturi și [art. 21 - Accesul liber la justiție](#).

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin [Decizia nr. 369 din 30 mai 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 20 iulie 2017, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederii legale care limita exercițiul căii de atac a recursului, în funcție de un anumit prag valoric, și a constatat că sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinsă în [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#), este neconstituțională. Prin decizia menționată, observând jurisprudența sa recentă, prin care a stabilit și dezvoltat exigențe constituționale sporite în sensul asigurării unei protecții efective a drepturilor și libertăților fundamentale, integrate conținutului normativ al [art. 16 alin. \(1\)](#), [art. 21 alin. \(3\)](#) sau [art. 129 din Constituție](#), după caz, prin raportare la căile extraordinare de atac, Curtea a reevaluat standardul de protecție pe care îl asigură [art. 16 alin. \(1\) și art. 21 alin. \(3\) din Constituție](#), în sensul reducerii marjei de apreciere a legiuitorului în domeniul căilor extraordinare de atac și al sporirii garanțiilor care însoțesc accesul liber la justiție. În acest sens a constatat că prevederea legală criticată, care impunea un prag valoric în privința exercitării căii de atac a recursului, și anume ca valoarea cererilor evaluabile în bani să fie peste 1.000.000 lei, contravine dispozițiilor [art. 16 alin. \(1\) și celor ale art. 21 alin. \(3\) din Legea fundamentală](#) și a reținut că pragul valoric de peste 1.000.000 lei conduce la clasificarea cererilor adresate instanțelor judecătorești în importante, ca valoare în bani, și mai puțin importante, ceea ce reprezintă o clasificare artificială și nejustificată, întrucât dificultatea unei probleme de drept nu poate fi evaluată în funcție de valoarea litigiului, ci de natura sa. Prin urmare, legiuitorul nu are îndreptățirea constituțională de a bloca, în funcție de valoarea pretenției deduse judecătii, accesul la calea de atac a recursului, deoarece pune ab initio cetățenii într-o situație diferită, fără a avea o justificare obiectivă și rezonabilă (paragrafele 27 și 28). Mai mult, pornind de la scopul recursului, care este parte a mecanismului pus la îndemâna instanței supreme de a realiza interpretarea și aplicarea unitară a legii, rol consacrat de [art. 126 alin. \(3\) din Constituție](#), precum și a garanțiilor dreptului la un proces echitabil, Curtea a reținut că, în cazul recursurilor ce intră în competența de soluționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dispozițiile legale criticate introduc o dublă măsură în privința evaluării legalității hotărârilor judecătorești, stabilind, pe de-o parte, că instanța supremă își exercită acest rol numai în anumite situații (după criteriul materiei în care a fost pronunțată hotărârea) și, pe de altă parte, că își exercită acest rol numai atunci când cererile evaluabile în bani au o anumită valoare. Prin urmare, Curtea a reținut că, în cazul recursurilor ce intră în competența de soluționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinsă în [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#), contravine și dispozițiilor [art. 126 alin. \(3\) din Constituție](#) (paragrafele 30 și 31).

13. Prin aceeași decizie, paragraful 32, Curtea a statuat că efectul constatării ca neconstituțională a acestei sintagme este acela că, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, urmează a se aplica prevederile [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#), în sensul că sunt supuse recursului toate hotărârile pronunțate, după publicarea [Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017](#) în Monitorul Oficial al României, Partea I, în cererile evaluabile în bani, mai puțin cele exceptate după criteriul materiei, prevăzute expres în tezele cuprinse de [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#).

14. În prezenta cauză, astfel cum reiese din actul de sesizare, hotărârea judecătorească recurată este pronunțată înainte de publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a [Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017](#). Așadar, susținerile formulate în motivarea excepției, în prezenta cauză, raportat la circumstanțele acțiunii deduse soluționării instanței de judecată, vizează însăși contestarea efectelor [Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017](#), astfel cum au fost reținute în paragraful 32, critica de neconstituționalitate vizând o problemă de interpretare și aplicare a legii și fiind, din acest punct de vedere, inadmisibilă. Așadar, revine instanței de judecată investită cu soluționarea cauzei să stabilească, în raport cu data hotărârii judecătorești supuse căii de atac a recursului, incidența în speță a prevederilor [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#), prin prisma efectelor deciziei anterior menționate.

15. În acest sens, în legătură cu efectele de ordin constituțional ale deciziilor Curții Constituționale, instanța de contencios constituțional reiterează jurisprudența sa în această materie, referitoare la legea aplicabilă hotărârii judecătorești, prin raportare la principiul neretroactivității legii civile. Astfel, prin [Decizia nr. 377 din 31 mai 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 586 din 21 iulie 2017, paragrafele 82, 83 și 86, Curtea a statuat că hotărârea judecătorească este supusă condițiilor de fond și de formă stabilite de legea sub imperiul căreia a fost pronunțată, fără ca legea nouă să aibă vreo înrăurire asupra ei, deoarece ea este socotită, față de părțile care au participat în proces, că are valoarea unui contract încheiat în momentul pronunțării ei. Așa fiind, și dreptul relativ la exercitarea căilor de atac rămâne fixat de legea în vigoare în momentul pronunțării, deoarece admisibilitatea unei căi de atac constituie o calitate inerentă a hotărârii și în aceste condiții nicio cale de atac nouă nu poate rezulta dintr-o lege posterioară, după cum nicio cale de atac existentă contra unei hotărâri nu poate fi desființată fără retroactivitate de către o lege posterioară (a se vedea în acest sens și [Decizia nr. 9 din 7 martie 1994](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 25 noiembrie 1994). Prin urmare, criteriul ce trebuie luat în seamă și care ține de esența [art. 15 alin. \(2\) din Constituție](#), raportat la aplicarea în timp a reglementărilor referitoare la căile de atac, este data pronunțării hotărârii judecătorești, iar legiuitorul nu poate să supună hotărârile judecătorești unor noi căi de atac reglementate după pronunțarea acestora.

16. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul [art. 146 lit. d\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinsă în [art. XVIII alin. \(2\) din Legea nr. 2/2013](#) privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a [Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă](#), excepție ridicată de Maria Popovici, prin mandatar Ioan Bracon, în Dosarul nr. 40.583/245/2014* al Curții de Apel Iași - Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Iași - Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 3 decembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,

Irina Loredana Gulie
